

Göç Yapan Kadınlarda Belirsizliğe Tahammülsüzlük, Stresle Başetme ve Evlilik Doyumu: KKTC Örneği

Pınar DAMAR¹ Fatma ÖZ²

¹Milli Savunma Bakanlığı, Ankara Özel Bakım Müdürlüğü, Ankara, Türkiye, pinar.damar@msb.gov.tr

²Lokman Hekim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara, Türkiye, fatma.oz@lokmanhekim.edu.tr, (Sorumlu Yazar)

Makale Bilgileri	ÖZ
Makale Geçmişi Geliş: 06.03.2023 Kabul: 11.07.2023 Yayın: 25.12.2023	Amaç: Eşinin işi nedeni ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde (KKTC) yaşayan kadınların belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyleri, stresle başetme yöntemleri ve evlilik doyum düzeyleri, bunlar arasındaki ilişki durumu ve tanıtıcı özelliklere göre farklılıklarını belirlemektir.
Anahtar Kelimeler: Bağlantılı Göç, Belirsizlik, Evlilik Doyumu, Stresle Başetme, Tahammülsüzlük.	Yöntem: Araştırmada, stresle başa çıkma tarzı ölçeği (SBTÖ), belirsizliğe tahammülsüzlük ölçeği (BTÖ), evlilik yaşam ölçeği (EYÖ) ve kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Örneklem, eşinin işi nedeniyle KKTC' de yaşayan 108 kadından oluşmuştur. Bulguların analizlerinde t- testi, ANOVA testi ve pearson korelasyon testi kullanılmıştır.
	Bulgular: Katılımcıların %48.1'i 31-40 yaş aralığında olup, %72.2' si KKTC' ye isteyerek gelmiş, %62' sinin KKTC' ye gelmeleri çalışma hayatlarına engel olmuştur. Katılımcıların SBTÖ, BTÖ, EYÖ puan ortalaması sırasıyla 72.80±8.97, 74.5±19.47, 39.6±6.73' dir. EYÖ puan ortalamasının ilköğretim mezunu olan katılımcılarda, lise ve yüksekisans eğitim düzeylerine göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir (p<0.05). Katılımcıların KKTC' ye isteyerek gelme, evlilik süresi, KKTC' ye gelmekten memnun olma, KKTC' ye gelmesinden dolayı çalışma hayatının engellenmesi durumlarına göre SBTÖ alt ölçek puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır (p<0.05).
	Sonuç ve Öneriler: KKTC'ye isteyerek gelen katılımcıların belirsizliğe tahammülsüzlüklerinin daha fazla olduğu, ilköğretim mezunu olanların lise ve yüksekisans eğitim düzeylerine göre evlilik doyumlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Intolerance to Uncertainty, Coping, and Marriage Satisfaction Among Migrating Women: The Example of TRNC

Article Info	ABSTRACT
Article History Received: 06.03.2023 Accepted: 11.07.2023 Published: 25.12.2023	Purpose: The aim is to determine the differences in intolerance of uncertainty, coping strategies for dealing with stress, and marital satisfaction among women residing in the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC) due to their spouse's job, relationship status, and introductory characteristics, and to examine the relationships between these variables.
Keywords: Linked Migration, Uncertainty, Marital Satisfaction, Cope with Stress, Intolerantness.	Method: In the research, the Stress Coping Style Scale (SCSS), Intolerance of Uncertainty Scale (IUS), Marital Life Scale (MLS), and a Personal Information Form were used. The sample consisted of 108 women living in TRNC because of their husbands' job. t-test, ANOVA test and Pearson correlation test were used in the analysis.
	Results: 48.1% of the participants were in the 31-40 age range, 72.2% came to TRNC willingly, and 62% of them came to TRNC because it hindered their working lives. The participants on the SCSS, IUS, and MLS were 72.80±8.97, 74.5±19.47, and 39.6±6.73, respectively. It was determined that the mean MLS score was higher among participants with primary education compared to those with high school or graduate education levels. Furthermore, statistically significant differences were found in the mean scores of the SCSS subscales based on participants' willingness to come to TRNC, duration of marriage, satisfaction with their decision to relocate to TRNC, and experiencing work-related disruptions due to the move.
	Conclusion and Suggestions: It was observed that participants who willingly came to TRNC had higher levels of intolerance of uncertainty, and those with primary education had higher marital satisfaction compared to those with high school or graduate education levels.

Atf: Damar P., Öz F. (2023) Göç yapan kadınlarda belirsizliğe tahammülsüzlük, stresle başetme ve evlilik doyumunu: KKTC Örneği. *Genel Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(3), 385-401.

"This article is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) (CC BY-NC 4.0)"

GİRİŞ

Göç, bireylerin gelecek hayatlarının tamamını veya bir bölümünü geçirmek üzere, sürekli ya da geçici olarak yaşadıkları yerden bir başkasına yerleşmek amacıyla yaptıkları yer değiştirme olayıdır (Aydın ve ark., 2017; Güner ve ark., 2022). Literatürde göç tanımları arasında bulunan bağlantılı göç ise; ailenin iş bulma veya iş tayini nedeniyle göç eden erkek bireylerini takip eden kadınların yaptığı yer değiştirme olayıdır (Tuzcu ve Ilgaz, 2015). Bireyin çevresinin değişmesi anlamına da gelen göç, bireyin hayatını her yönüyle etkilemekte ve bireyin ekonomik, siyasal, kültürel ve sosyal açıdan etkilenmesine neden olabilmektedir (Çilingir, 2022; Gümüş ve Bilgili, 2015).

Göç sürecinde kişilerin yaşadıkları sorunların belirlenmesi ve çözüm yollarının geliştirilmesi, bireylerin yeni yere uyumları ve sağlıklı bir yaşam sürdürmeleri açısından önemlidir. Alan yazında göç eden kadınların karşılaştıkları sorunlar ile ilgili farklı çalışmaların olduğu görülmektedir. Sağlıklı yaşam biçimi davranışları (Demir ve Arıöz, 2014), koruyucu ruh sağlığı (Akdeniz ve Öz, 2009; Tonkuş ve Kalın, 2022), üreme sağlığı (Aksu ve ark., 2021; Bükcek ve ark., 2019), sosyal ilişkiler (Yeşil ve Karakaş, 2023), annelik deneyimleri (Tak ve ark., 2022) ve belirsizlik (Karakurt ve Gülerce, 2022) gibi konulardaki sorunları içermektedir. Yapılan bu çalışmalar, kadınların yaptıkları yer değiştirme sürecinde maruz kaldıkları sorunlarda farklılıklar olduğunu göstermektedir.

Literatürde göç sürecinin, bireylerin ruh sağlığını olumsuz etkilediği, kısa veya uzun süreli sorunlar yaşayabildiği, kadınların erkeklerden daha fazla etkilendiğini gösteren çalışmalar bulunmaktadır (Akdeniz ve Öz, 2009; Öz, 2018; Tonkuş ve Kalın, 2022; Tuzcu ve Ilgaz, 2015). Zorunlu göç yaşayan erkek, kadın ve çocukların ekonomik, toplumsal ve politik sorunlarının yanında aile yapısının da değişmesiyle, uyum güçlükleri oluşmaktadır. Psikiyatrik açıdan ise, göç sonucunda travma sonrası stres bozukluğunun yanında, depresyon, anksiyete ve somatoform bozukluklarının da ortaya çıkabildiği belirtilmektedir. Türkiye’de yapılan benzer çalışmalarda, göç sürecini yaşayan kadınlarda iletişim güçlüğü ve iş bulma gibi sorunların da olduğu, düşük benlik saygısı, depresif duygulanım, korku, suçluluk, yalnızlık ve öfke hissettikleri ve sosyal izolasyon yaşadıkları belirlenmiştir (Akıncı ve ark., 2015; Erol ve Ersever, 2014; Tuzcu ve Bademli, 2014; Tuzcu ve Ilgaz, 2015). Ekonomik durum, eğitim düzeyi, çalışma durumu, kültürel değişiklikler, göç edilen ülkede yaşama süresi, yaşam koşulları, sosyal destek ağları gibi değişkenler bireyleri olumsuz etkileyebilmekte ve bu tür psikososyal sorunlara neden olabilmektedir. Yer değiştirme sonrasındaki yaşam şekli, iyi ve olumlu ilişkiler içinde olunması ve ilişkilerinin devamlılığı bireyin psikososyal uyumunu sağlayabilmesi için önemlidir. Yeni yaşanılacak yere uyum sağlamada ruh sağlığının korunması önemlidir. Ruh sağlığını olumsuz etkileyen nedenler arasında, yaşanılan kültürel farklılıkların ve stresin yanında sosyal çevrenin yetersizliği, göç edilen yerdeki yaşama süresi, yaşanılan yeni yerin beklentileri karşılamaması da sayılabilir (Solgun ve Durat, 2017).

Göç süreci belirsizliğide beraberinde getirmektedir. Yaşamlarındaki belirsizlik durumuna tahammül edilemediği ve sorun olarak algılandığı durumlar, bireylerde kaygı ve korkuyu beraberinde getirmektedir. Korku ve kaygının artması da ruhsal sorunları meydana getirmekte, bu durum ise belirsizlikle baş etmeyi olumsuz yönde etkilemektedir (Aydın ve Özcan, 2021; Çelebi, 2015). Literatürde belirsizlik, gelecek ile ilgili beklentilerin ya da geleceğin net olmama durumunu (Sarıçam ve ark., 2014), belirsizliğe tahammülsüzlük ise belirsiz durumlara karşı bilişsel, duygusal ve davranışsal tepkileri ve gelecekle ilgili kontrol mekanizmasını ifade etmektedir (Aydın ve Özcan, 2021). Belirsizliği ortadan kaldırmak ve kaygı düzeyini azaltmak için bilgi düzeyinin artırılması baş etme yöntemleri arasında bulunmaktadır (Çelebi, 2015).

Evlilik doyumu, bireyin çift ilişkisine bağlı olarak duyduğu doyum ve duygunun derecesidir (Durualp ve ark., 2017). Çeşitli nedenler ile yaşadıkları yerlerinden ayrılan kadınların; eğitimi, sosyal yaşamı, evliliği ve aile ilişkilerini, iş hayatı ve sağlığı önemli derecede etkilenmektedir. Eşinin işi nedeniyle, isteyerek ya da zorunlu olarak göç etmek durumunda olan kadınlar çoğunlukla işlerinden vazgeçerek yeni yerde yaşamayı kabullenmek durumunda kalmaktadır. Göç, günlük rutinlerin aksamasına, aile içinde etkileşimin bozulmasına yol açarak bireyin kontrol mekanizmasını kaybetmesine neden olabilmektedir. Bu durum, ailelerde ekonomik sorunlar, stres, belirsizlik ve evliliklerinde sorunlar ortaya çıkarabilmekte, bazen ailelerin dağılmasına kadar gidebilmektedir (Tuzcu ve Bademli, 2014). Evlilik doyumu ile yaş değişkeninin ilişkili olduğu, iş hayatı iyi olan kadınların ev hayatlarının da iyi olduğu sonucuna ulaşılırken (Yalçın, 2014); bir başka çalışmada, yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, çalışma biçimi, evlilik yılı, çocuk sayısı, iş ve eğitim düzeyleri gibi demografik değişkenlerin evlilik doyumu ile ilişkili olmadığı belirlenmiştir (Pehlivanlı ve İkizer, 2020).

Göç sürecini yaşayan bireyler için sağlık; göç edilen yere ve kültüre uyumun sağlanması, kendi değerlerine göre yaşayabilmesi, sosyal hizmet ağlarına rahat ulaşabilmesi, günlük yaşam aktivitelerini tek başına yerine getirebilmesi, sosyal işlevselliğin sağlanması, yaşadığı çevrede mutlu hissetmesi ve fiziksel bir yitiminin olmaması şeklinde tanımlanmaktadır (Arabacı ve ark., 2016). Göç olgusu, bu süreci yaşayan herkes için (çocuk, genç, kadın, erkek, yetişkin) yıpratıcı bir deneyim olma riski taşımakta; tüm bireyler farklı düzeylerde ve farklı boyutlarda etkilenmektedir. Bu nedenle, göçün insan sağlığı üzerinde yarattığı mevcut ya da yaşanma potansiyeli olan bu sorunların önlenmesi için, uygun şekilde mücadele edilmesi önemlidir. Bu doğrultuda göç eden bireylerin sağlıklarının korunması ve geliştirilerek sürdürülmesinde birinci basamak sağlık hizmetlerinde hemşirelere önemli roller düşmektedir. Koruyucu ruh sağlığı ilkeleri çerçevesinde göç sürecini yaşayan bireylerin öncelikli grup olarak değerlendirilmesi; sağlığın korunması ve yaşam kalitesinin artırılması konusunda farkındalık kazandırılması gereklidir. Bu bağlamda hemşireler toplumun tüm üyelerini olduğu gibi göç eden bireyleri de riskli grup olarak kabul etmeli, sağlıklarının korunması ve geliştirilmesi için sağlığı geliştirme davranışlarını değerlendirmelidir (Demir ve Ariöz, 2014; Gümüş-Bilgili, 2015). Kadın sağlığının korunması ve geliştirilmesinde özellikle kadınlara yakın konumda olan hemşireler, göçmen kadınların yaşadığı sorunların farkında olmalıdır. Yol gösterici ve eğitici rolleri sayesinde, ne şekilde göç edilirse edilsin kadınları uygun yerlere yönlendirmeli, diğer disiplinlerle iş birliği içinde olmalı ve sorunlarla etkili baş etme becerilerini kazandırmalıdır (Bükecik ve ark., 2019). Göç ile ilgili birçok çalışma olmasına rağmen bağlantılı göç hakkında çalışmaya rastlanamamıştır. Bu nedenle, bu çalışmada eşinin işi nedeni ile KKTC’de yaşayan kadınların belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyleri, stresle başetme yöntemleri ve evlilik doyum düzeyleri, bunlar arasındaki ilişki durumu ve tanıttıcı özelliklere göre farklılıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırma Tipi

Araştırma, tanımlayıcı tiptedir. Türkiye’den KKTC’de geçici görev yapmak üzere gönderilen personelin ve ailelerinin başvurduğu, Ulukışla Birinci Basamak Muayene Merkezi’nde yapılmıştır.

Katılımcılar

Araştırma, eşinin işi nedeniyle KKTC’de yaşayan evli kadınlardan Ulukışla Birinci Basamak Muayene Merkezi’ne başvuran ve gönüllülük esasına göre araştırmaya katılmayı kabul eden 108 kadın ile Ekim 2018- Nisan 2019 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

Veri Toplama Araçları ve Süreçleri

Veri toplamak amacıyla, “Kişisel Bilgi Formu”, “Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği”, “Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği” ve “Evlilik Yaşam Ölçeği” kullanılmıştır. Kadınlar sağlık merkezine başvurduğunda araştırma hakkında bilgilendirilmiş, katılmayı kabul edenlerden yazılı ve sözlü onam alınmıştır. Kabul eden her bir katılımcı odaya alınmış ve ölçüm araçlarını kendileri yüz yüze doldurmuştur.

Kişisel Bilgi Formu (KBF): KBF, literatür (Çağ ve Yıldırım, 2013; Sarı ve Dağ, 2009; Sarıçam ve ark. 2014; Yıldız ve Baytemir, 2016) doğrultusunda hazırlanmış tanıtıcı özellikleri kapsayan 16 sorudan oluşmaktadır.

Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği (BTÖ): BTÖ, Fransızca olarak geliştirilen ölçeğin Buhr ve Dugas (2002) tarafından İngilizce uyarlaması yapılmıştır (Buhr ve Dugas, 2002). Ölçekteki maddeler; belirsizliğin sonuçları, belirsizliğin bireyi nasıl etkilediği, geleceğin öngörülebilirliği ile ilgili beklentiler, kontrol etme girişimleri gibi belirsizliğin hoşgörüsüzlüğünün farklı yönlerini yansıtmak için oluşturulan ifadeleri içermektedir.

BTÖ'nün Türkçe geçerlik ve güvenilirliği 2009 yılında Sarı ve Dağ tarafından yapılmış, iç tutarlığı .91, test-tekrar test güvenirliliği ise .78 olarak belirtilmiştir (Sarı ve Dağ, 2009). BTÖ, belirsizlik yaşamaya ilişkin dört kategoride 26 sorudan oluşan, 5'li Likert ("1" Bana hiç uygun değil, "2" Bana çok az uygun, "3" Bana biraz uygun, "4" Bana çok uygun ve "5" Bana tamamen uygun) tipi, yetişkinler için bir öz değerlendirme ölçeğidir. Ölçek, toplam puan üzerinden değerlendirilmekte ve yükselen puanlar yüksek düzeyde belirsizliğe tahammülsüzlüğü işaret etmektedir.

Araştırmamızda BTÖ için Cronbach α güvenilirlik sayısı .949 olarak bulunmuştur.

Stres ile Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ): Folkman ve Lazarus (1980) tarafından geliştirilmiştir. Bireylerin stres durumları ile başa çıkma durumlarını belirleyen ifadelerden oluşmaktadır. Türkçe adaptasyonu ve ölçeğin kısaltılmış formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması Şahin ve Durak (1995) tarafından yapılmış, Cronbach α güvenilirlik katsayısı .783 olarak bulunmuştur. Kısaltılmış hali 30 maddeden oluşmaktadır. Sorulara verilen cevaplar '0', uygun değil '1', uygun '2', tamamen uygun '3' puan olarak her bir alt ölçek ayrı ayrı puanlanmakta ve her bir alt ölçekten alınan toplam puan soru sayısına bölünerek alt ölçek puan ortalaması elde edilmektedir. Her bir alt ölçek için toplam puanın artışı da bireyin o baş etme tarzını daha çok kullandığı şeklinde değerlendirilmektedir (Folkman ve Lazarus, 1980; Şahin ve Durak, 1995).

- İyimser yaklaşım:2, 4, 6, 12, 18.maddeler, $\alpha=68$, 0- 15 puan
- Kendine güvenli yaklaşım:8, 10, 14, 16, 20, 23, 26. maddeler, $\alpha=80$, 0- 21 puan
- Çaresiz yaklaşım:3, 7, 11, 19, 22, 25, 27, 28. maddeler, $\alpha=73$, 0-24 puan
- Boyun eğici yaklaşım:5, 13, 15, 17, 21, 24. maddeler, $\alpha=70$, 0- 18 puan
- Sosyal desteğe başvurma:1, 9, 29, 30. maddeler, $\alpha=47$, 0-12 puan arasında değişmektedir.

Araştırmamızda ölçeğin Cronbach α güvenilirlik sayısı .757 olarak hesaplanmıştır.

Evlilik Yaşam Ölçeği (EYÖ): EYÖ, eşlerin evlilik ilişkisinden sağladıkları genel doyum düzeylerini belirlemek için Tezer (1996; Akt. Çağ ve Yıldırım, 2013, s. 16) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin, test-tekrar test güvenilirlik katsayısı .85' tir. Ölçek, 10 maddeden oluşan 5' li likert tipindedir. Ölçekten alınan yüksek puanlar, kişilerin evlilik doyumlarının yüksek olduğunu, düşük puanlar ise evlilik doyumunun düşük olduğunu ifade etmektedir. Araştırmamızda EYÖ'nün Cronbach α güvenilirlik sayısı .888'dir.

Verilerin Analizi

Verilerin değerlendirilmesinde IBM SPSS paket program kullanılmıştır. Bulguların değerlendirilmesinde ikili değişkenlerin farklılığını incelemek için bağımsız örnek t- testi, ikiden fazla değişkenlerin farklılığını incelemek için tek yönlü varyans analizi (ANOWA) testi, ölçekler arasındaki ilişki ise korelasyon analiziyle incelenmiştir. İstatiksel anlamlılık düzeyi $p<0.05$ olarak kabul edildi.

Etik

Araştırmanın etik izni, Yakın Doğu Üniversitesi Etik Kurulu'ndan 27.09.2018 tarihli YDÜ/2018/61-639 proje numarası ile alınmıştır. Çalışmaya katılacak kadınlara önceden bilgilendirme yapılmış, sözel onamları alınarak gönüllü olanlardan ayrıca yazılı onam alınmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Katılımcıların Tanıtıcı Özellikleri (N=108)

Özellikler	N	%
Yaş grubu		
20-30	26	24.1
31-40	52	48.1
41-55	30	27.8
Meslek		
Ev hanımı	55	50.9
Öğretmen	13	12.0
Sağlık çalışanı	18	16.7
Diğer	22	20.4
Evlilik yaşı		
18-23	26	24.1
24-30	75	69.4
31-37	7	6.5
Öğrenim durumu		
İlköğretim	5	4.6
Lise	30	27.8
Yükseköğretim/Lisansüstü	73	67.6
KKTC'de çalışma durumu		
Çalışan	24	22.2
Çalışmayan	84	77.8
Gelir durumu		
Düşük	5	4.6
Orta	99	91.7
Yüksek	4	3.7
Yaşanan bölge		
Köy	82	75.9
Şehir	26	24.1
KKTC'ye isteyerek gelme durumu		
İsteyerek gelen	78	72.2
İstemededen gelen	30	27.8
Çocuk Sayısı		
0	14	13.0
1	45	41.7
2	44	40.7
3	5	4.6
Evlilik Süresi		
1-10 Yıl	61	56.5
11-20 Yıl	34	31.5
21-30Yıl	13	12
KKTC'ye gelmekten memnun olma durumu		
Memnun olan	71	65.7
Memnun olmayan	37	34.3
KKTC'ye gelmeden önceki çalışmadurumu		
Önceden çalışıyor	72	66.7
Önceden çalışmıyor	36	33.3

KKTC'ye gelmesinin çalışma hayatına engel olma durumu		
Engel olma	41	38.0
Engel olmama	67	62.0
KKTC'ye gelirken yanında eşya getirme durumu		
Eşya getirme	73	67.6
Eşya getirmeme	35	32.4
Sosyal Ortam		
Kötü	33	30.6
Aynı	35	32.4
İyi	37	34.2
Çok İyi	3	2.8

Katılımcıların %48.1'i 31-40 yaş aralığında olduğu, %50.9' unun ev hanımlarından oluştuğu, %67.6' sını ise yükseköğretim/lisansüstü mezunları oluşturmaktadır. Katılımcıların %91.7' sinin orta düzey gelir durumuna sahip olduğu, %69.4' ünün evlilik yaş aralığı 24-30 ve %56.4' ünün 1-10 yıl evlilik süresine sahip olduğu, %41.7' sinin tek çocuğu olduğu bulunmuştur. Katılımcıların %72.2' si KKTC' ye isteyerek geldiklerini, %65.7' sinin KKTC' ye gelmekten memnun oldukları, ancak %66.7 katılımcı KKTC'ye gelmeden önce çalıştığını, %62 gibi çoğunluğun KKTC' ye gelmenin çalışma hayatlarına engel olduğunu, %67.6'sının gelirken eşyalarını getirmek istediklerini ancak getiremediklerini ifade etmişlerdir (Tablo 1).

Tablo 2. Katılımcıların Stresle Başa Çıkma Tarzı Ölçeği Alt Ölçekleri, Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği ve Evlilik Yaşam Ölçeği Puan Ortalamaları

ÖLÇEKLER		Ort.	SS	α
Stresle Başa Çıkma Tarzı Ölçeği	İyimser Yaklaşım	13.94	2.41	.252
	Kendine güvenle yaklaşım	16.11	4.74	.792
	Çaresiz yaklaşım	16.10	4.74	.783
	Boyun eğici yaklaşım	10.21	1.77	.690
	Sosyal desteğe başvurma	11.47	3.32	.173
	Toplam Puan	72.80	8.97	.757
Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği	Toplam Puan	74.5	19.47	.949
Evlilik Yaşamı Ölçeği	Toplam Puan	39.6	6.73	.888

SS: Standart sapma

Stresle başa çıkma tarzları alt boyutlarından en yüksek ortalamanın kendine güvenli yaklaşım (16.11) ve en düşük ortalamanın boyun eğici yaklaşım (10.21) alt boyutunda olduğu görülmektedir. BTÖ'de toplam puan $\bar{X}=74.5 \pm 19.47$ olarak hesaplanmıştır (Tablo 2).

Tablo 3. Katılımcıların Tanıtıcı Özelliklerine Göre Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği Puan Ortalamaları (N=108)

Özellikler	n	$\bar{X} \pm SS$	İstatistik
Yaş grubu			
20-30	26	77.42±24.68	F=0.650 p=0.524
31-40	52	74.76±18.82	
41-55	30	71.50±15.28	
Meslek			
Ev hanımı	55	74.65±20.86	F=0.731 p=0.536
Öğretmen	13	68.07±13.45	
Sağlık çalışanı	18	74.16±18.34	
Diğer	22	78.18±19.92	
Evlilik yaşı			
17-23	26	71.34±21.05	F=0.558 p=0.574
24-30	75	75.81±19.41	
31-37	7	72.14±13.89	

Öğrenim durumu			
İlköğretim	5	72.00±13.39	
Lise	30	70.73±25.57	F=0.885 p=0.416
Yükseköğretim/Lisansüstü	73	76.12±17.89	
KKTC’de çalışma durumu			
Çalışıyor	24	72.16±17.42	t=0.533 p=0.500
Çalışmıyor	84	75.16±20.06	
Gelir durumu			
Düşük	5	86.20±25.24	
Orta	99	73.59±19.13	F=1.330 p=0.268
Yüksek	4	82.50±19.37	
Bölge			
Köy	82	76.52±19.06	t=0.650 p=0.524
Şehir	26	68.11±19.49	
KKTC’ye isteyerek gelme			
İsteyerek gelme	78	72.12±19.06	t=1.949 p=0.04
İstemeden gelme	30	80.66±19.49	
Çocuk Sayısı			
0	14	73.92±20.50	
1	45	78.97±21.67	F=1.912 p=0.131
2	44	69.52±16.07	
3	5	79.60±17.44	
Evlilik Süresi			
1-10 Yıl	61	76.37±20.58	
11-20 Yıl	34	74.14±19.23	F=1.360 p=0.260
21-30 Yıl	22	66.61±12.64	
KKTC’ye gelmekten memnun olma durumu			
Memnun olma	71	72.70±18.10	t=-1.332 p=.806
Memnn olmama	37	77.94±21.70	
KKTC’ye gelmeden önceki çalışma durumu			
Önceden çalışıyor	72	74.25±19.28	t=-1.880 p=0.850
Önceden çalışmıyor	36	75.00±20.11	
KKTC’ye gelmesinin çalışma hayatını engelleme durumu			
Engel olma	41	75.78±20.48	t=0.533 p=0.590
Engel olmama	67	73.71±19.47	
KKTC’ye gelirken yanında eşya getirme durumu			
Eşya getirme	73	78.42±20.16	t=3.148 p=0.000
Eşya getirmeme	35	66.31±15.18	
Sosyal Ortam			
Kötü	33	76.81±23.06	
Aynı	35	73.82±18.88	F=0.346 p=0.793
İyi	37	72.64±17.10	
Çok İyi	3	79.66±15.63	

SS: Standart sapma, t: Bağımsız gruplarda t testi, F:Bağımsız gruplarda tek yönlü varyans analizi (ANOVA)

Katılımcıların KKTC’ ye isteyerek gelme ve KKTC’ ye gelirken yanında eşya getirme değişkenlerine göre yapılan t- testi sonucunda belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyleri arasında istatistiksel açıdan fark bulunmuştur ($p<0.05$) (Tablo 3).

Tablo 4. Katılımcıların Tanıtıcı Özelliklerine Göre Evlilik Yaşam Ölçeği Puan Ortalamaları (n=108)

Özellikler	n	$\bar{X} \pm SS$	İstatistik
Yaş grubu			
20-30	26	40.17±7.68	F=1.650 p=0.197
31-40	52	38.48±6.51	
41-55	30	41.20±6.04	
Meslek			
Ev hanımı	55	38.36±7.03	F=1.494 p=0.220
Öğretmen	13	41.53±6.51	
Sağlıkçı	18	41.44±6.18	
Diğer	22	40.13±6.25	
Evlilik yaşı			
17-23	26	39.26±6.93	F=1.390 p=0.252
24-30	75	39.36±6.70	
31-37	7	43.74±5.70	
Öğrenim durumu			
İlköğretim	5	43.20±5.76	F=3.461 p=0.003
Lise	30	37.10±8.08	
Yükseköğretim/Lisansüstü	73	40.41±5.91	
KKTC'de çalışma durumu			
Çalışıyor	24	41.91±5.57	t=1.918 p=0.050
Çalışmıyor	84	38.96±6.91	
Gelir durumu			
Düşük	5	36.80±5.16	F=0.557 p=0.574
Orta	99	39.69±6.88	
Yüksek	4	41.25±4.27	
Tablo 4 (Devamı)			
Bölge			
Köy	82	39.46±7.15	F=-0.429 p=0.669
Şehir	26	40.11±5.28	
KKTC'ye isteyerek gelme durumu			
İsteyerek gelme	78	40.61±6.43	F=0.980 p=0.961
İstemeden gelme	30	37.03±6.91	
Çocuk Sayısı			
0	14	40.21±7.94	F=1.360 p=0.260
1	45	39.24±7.24	
2	44	39.84±6.07	
3	5	39.40±5.50	
Evlilik Süresi			
1-10 Yıl	61	40.19±6.73	F=2.320 p=0.103
11-20 Yıl	34	37.73±6.79	
21-30 Yıl	22	41.84±5.78	
KKTC'ye gelmekten memnun olma durumu			
Memnun olma	71	40.23±6.71	F=1.328 p=0.180
Memnun olmama	37	38.43±6.69	
KKTC'ye gelmeden önceki çalışma durumu			
Önceden çalışıyor	72	40.82±6.71	t=2.759 p=0.014
Önceden çalışmıyor	36	38.43±6.69	
KKTC'ye gelmesinin çalışma hayatını engelleme durumu			
Engel olma	41	40.60±6.35	F=1.197 p=0.240
Engel olmama	67	39.01±6.92	
KKTC'ye gelirken yanında eşya getirme durumu			
Eşya getirme	73	39.10±6.88	F=-1.140 p=0.250
Eşya getirmeme	35	40.68±6.37	
Sosyal Ortam			
Kötü	33	39.60±7.82	F=1.360 p=0.260
Aynı	35	40.05±7.35	
İyi	37	39.32±5.32	
Çok İyi	3	38.33±2.88	

SS: Standart sapma, t: Bağımsız gruplarda t testi, F:Bağımsız gruplarda tek yönlü varyans analizi (ANOVA)

Katılımcıların öğrenim durumu ve KKTC' ye gelmeden önceki çalışma durumu değişkenlerine göre evlilik doyumu arasında anlamlı düzeyde fark vardır ($p<0.05$). EYÖ puan ortalaması ile eğitim durumu arasında istatistiksel açıdan bir fark olduğu ($p<0.05$), ilköğretim mezunu olanların lise ve yüksekisans eğitim düzeyine sahip katılımcılardan daha yüksek puan aldığı tespit edilmiştir (Tablo 4).

Tablo 5. Katılımcıların Tanıtıcı Özelliklerine Göre Stresle Başetme Tarzları Ölçeği Puan Ortalamaları (n=108)

Tanıtıcı Özellikler (n=108)		İyimser Yaklaşım	Kendine Güvenli Yaklaşım	Boyun Eğici Yaklaşım	Çaresiz Yaklaşım	Sosyal Destek Arama
	N	$\bar{x}\pm SS$	$\bar{x}\pm SS$	$\bar{x}\pm SS$	$\bar{x}\pm SS$	$\bar{x}\pm SS$
Yaş grubu						
20-30	26	14.73±2.30	22.15±2.79	11.46±3.21	14.84±5.54	10.23±1.24
31-40	52	13.65±2.43	20.57±3.86	11.61±3.61	16.75±4.71	10.32±1.99
41-55	30	13.76±2.41	20.93±3.85	11.23±2.95	16.10±3.93	10.00±1.78
İstatistiksel Analiz		F=1.860 p=0.161	F=1.650 p=0.196	F=0.125 p=0.884	F=1.960 p=0.250	F=0.321 p=0.726
Meslek						
Ev hanımı	55	14.21±2.48	20.41±3.78	11.85±3.62	16.74±5.10	10.07±1.69
Öğretmen	13	14.15±1.90	22.69±2.83	11.61±3.37	14.53±3.84	9.92±1.60
Sağlıkçı	18	13.61±2.61	21.00±3.77	11.33±3.44	15.66±4.70	10.27±2.08
Diğer	22	13.40±2.38	21.72±3.46	10.54±2.24	15.81±4.32	10.68±1.80
İstatistiksel Analiz		F=0.735 p=0.553	F=1.70 p=0.170	F=0.828 p=0.481	F=0.880 p=0.454	F=0.747 p=0.527
Evlilik yaşı						
17-23	26	14.15±2.05	20.61±3.29	11.00±2.63	16.50±4.97	10.26±1.31
24-30	75	13.84±2.53	21.21±3.71	11.62±3.45	16.05±4.64	10.24±1.88
31-37	7	14.87±2.62	21.00±4.69	11.57±4.42	15.28±5.64	9.71±2.13
İstatistiksel Analiz		F=0.234 p=0.792	F=0.255 p=0.755	F=0.343 p=0.711	F=0.196 p=0.823	F=0.295 p=0.745
Öğrenim durumu						
İlköğretim	5	16.00±2.54	20.60±5.31	10.80±3.19	17.20±3.27	10.60±1.14
Lise	30	14.13±2.23	20.36±3.15	11.53±2.78	16.26±4.71	10.26±2.08
Yükseköğretim/ Lisansüstü	73	13.72±2.43	21.36±3.73	11.49±3.55	15.97±4.88	10.16±1.68
İstatistiksel Analiz		F=2.930 p=0.060	F=0.836 p=0.436	F=0.107 p=0.889	F=0.176 p=0.839	F=0.158 p=0.854
KKTC'de çalışma durumu						
Çalışıyor	24	13.75±2.48	21.29±3.86	10.79±2.94	14.87±4.61	10.20±2.08
Çalışmıyor	84	14.00±2.40	20.98±3.61	11.66±3.41	16.46±4.75	10.21±1.86
İstatistiksel Analiz		t=-.445 p=0.650	t=0.35 p=0.720	t=-1.140 p=0.196	t=-1.206 p=0.230	t=-0.014 p=0.990
Gelir durumu						
Düşük	5	12.80±2.28	18.60±4.50	11.20±2.48	18.20±4.76	9.80±1.78
Orta	99	14.10±2.35	21.15±3.65	11.50±3.39	16.04±4.78	10.27±1.79
Yüksek	4	11.50±3.10	21.75±1.50	11.00±2.82	15.25±4.27	9.25±0.95
İstatistiksel Analiz		F=2.479 p=0.111	F=1.23 p=0.291	F=0.061 p=0.941	F=0.556 p=0.575	F=0.779 p=0.461
Bölge						
Köy	82	13.79±2.51	21.02±3.76	11.58±3.36	16.29±4.95	10.18±1.71
Şehir	26	14.42±2.06	21.15±3.36	11.11±3.20	15.53±4.05	10.30±1.97
İstatistiksel Analiz		t=-1.160 p=0.240	t=-.157 p=0.870	t=-0.627 p=0.532	t=0.704 p=0.483	t=-0.311 p=0.756

KKTC'ye isteyerek gelme						
İsteyerek gelen	78	14.43±2.06	21.74±3.11	11.41±3.36	15.73±4.53	10.39±1.86
İstemededen gelen	30	12.66±2.80	19.26±4.36	11.63±3.25	17.10±5.22	9.73±1.46
		t=3.138	t=2.844	t=-.311	t=-1.347	t=1.761
İstatistiksel Analiz		p=0.000	p=0.000	p=0.756	p=0.181	p=0.081
Çocuk Sayısı						
0	14	14.57±1.86	21.21±3.40	12.21±3.35	15.07±5.01	9.57±1.74
1	45	14.00±2.59	21.51±3.73	12.04±3.84	16.97±5.70	10.52±1.71
2	44	13.84±2.13	20.77±3.07	10.68±2.70	15.22±3.10	10.25±1.90
3	5	12.60±4.27	19.00±7.51	11.20±2.16	19.00±5.33	9.80±0.83
İstatistiksel Analiz		F=0.860	F=0.852	F=1.540	F=1.890	F=0.915
		p=0.464	p=0.469	p=0.208	p=0.135	p=0.436
Evlilik Süresi						
1-10 Yıl	61	14.26±2.40	21.60±3.30	11.77±3.73	15.85±5.14	10.42±1.80
11-20 Yıl	34	13.05±2.47	19.76±4.28	11.38±2.75	16.35±4.31	9.73±1.74
21-30 Yıl	22	14.76±1.73	21.84±2.70	10.30±2.42	16.69±4.09	10.46±1.56
İstatistiksel Analiz		F=3.740	F=3.240	F=1.050	F=0.229	F=1.830
		p=0.023	p=0.040	p=0.351	p=0.796	p=0.165
KKTC'ye gelmekten memnun olma durumu						
Memnun olan	71	14.45±1.88	21.70±3.23	11.56±3.43	15.56±4.55	10.26±1.78
Memnun olmayan	37	12.97±3.00	19.81±4.12	11.29±3.13	17.16±4.99	10.10±1.76
İstatistiksel Analiz		t=3.136	t=2.622	t=0.393	t=-1.674	t=0.442
		p=0.000	p=0.001	p=0.695	p=0.097	p=0.659
KKTC'ye gelmeden önceki çalışma durumu						
Önceden çalışıyor	72	13.94±2.42	21.59±3.42	11.25±3.51	15.72±4.83	10.20±1.75
Önceden çalışmıyor	36	13.94±2.43	19.97±3.90	11.91±2.89	16.88±4.54	10.22±1.82
İstatistiksel Analiz		t=0.000	t=2.216	t=-0.983	t=-1.206	t=-0.038
		p=1.000	p=0.030	p=0.328	p=0.230	p=0.970
KKTC'ye gelmesinden dolayı çalışma hayatının engellenmesi durumu						
Engel olma	41	14.07±2.47	22.12±3.27	10.95±3.25	15.29±4.78	10.17±1.74
Engel olmama	67	13.86±2.39	20.40±3.74	11.79±3.34	16.61±4.69	10.23±1.80
İstatistiksel Analiz		t=.431	t=2.423	t=-1.279	t=-1.408	t=-0.193
		p=0.660	p=0.001	p=0.204	p=0.162	p=0.847

SS: Standart sapma, t: Bağımsız gruplarda t testi, F: Bağımsız gruplarda tek yönlü varyans analizi (ANOVA)

Katılımcıların KKTC' ye isteyerek gelme durumu ile SBTÖ iyimser yaklaşım ve kendine güvenli yaklaşım alt ölçeklerinde istatistiksel olarak ilişkili olduğu ($p<0.05$), KKTC' ye isteyerek gelenlerin ve KKTC' ye gelmekten memnun olan katılımcıların iyimser ve kendine güvenli yaklaşım tarzlarını kullandıkları belirlenmiştir.

KKTC' de yaşayan kadınların evlilik süreleri açısından iyimser yaklaşım değişkeni karşılaştırıldığında 21-30 yıl evlilik süresine sahip olanların ortalamalarının diğer ortalamalara göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

KKTC' ye gelmeden önce çalışma durumuna göre SBTÖ kendine güvenli yaklaşım ortalaması arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark yarattığı bulunmuştur ($p<0.05$). KKTC'ye gelmeden önce çalışan katılımcıların SBTÖ kendine güvenli yaklaşım tarzını çalışmayanlara göre daha fazla kullandığı görülmektedir. KKTC' ye gelmesinden dolayı çalışma hayatının engellenme durumu ile SBTÖ kendine güvenli yaklaşım alt ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır

($p < 0.05$), KTCC'ye gelmesinin çalışma hayatını engellediğini düşünen katılımcıların kendine güvenli yaklaşım tarzını düşünmeyenlere göre daha fazla kullandıkları tespit edilmiştir (Tablo 5).

Tablo 6. Katılımcıların Belirsizliğe Bağlı Tahammülsüzlük Düzeyleri, Stresle Başetme Biçimleri ve Evlilik Doyumu Arasındaki İlişkilere Yönelik Korelasyon Analizi

	1	2	3	4	5	6	7
Evlilik Doyumu (1)	1						
Belirsizliğe Tahammülsüzlük (2)	-.54**	1					
Kendine Güvenli Yaklaşım (3)	.33**	-.23*	1				
İyimser Yaklaşım (4)	.28**	-.32*	.48**	1			
Çaresiz Yaklaşım (5)	-.35*	.48**	-.22*	-.10	1		
Sosyal Desteğe Başvurma (6)	-.02	.20*	.32**	.20*	.25**	1	
Boyun Eğici Yaklaşım (7)	-.26**	.28**	-.17	.05	.59**	.03	1
\bar{x}	39.6	74.5	16.11	13.94	16.1	10.21	11.47
SS	6.73	19.47	4.74	2.41	4.74	1.77	3.32

*= $p < 0.05$, **= $p < 0.01$

SBTÖ alt ölçekleri, belirsizliğe tahammülsüzlük ile evlilik doyumu arasında ilişki yer almaktadır. Evlilik doyumu değişkeninin belirsizliğe karşı tahammülsüzlük ($r = -.54$), SBTÖ alt ölçeklerinden çaresiz yaklaşım ($r = -.35$) ve boyun eğici yaklaşım ($r = -.26$) ile arasında yüksek düzeyde anlamlı ve negatif bir ilişki tespit edilmiştir. İyimser yaklaşım ($r = .28$) alt ölçeği ile ise pozitif yönlü bir ilişki vardır. Belirsizliğe tahammülsüzlük değişkeninin, evlilik doyumu ile ($r = -.54$), SBTÖ alt ölçeklerinden kendine güvenli yaklaşım ($r = -.23$) ve iyimser yaklaşım ($r = -.32$) arasında negatif yönlü ilişkinin olduğu, iyimser yaklaşım ($r = .48$), sosyal desteğe başvurma ($r = .20$) ve boyun eğici yaklaşım ($r = .28$) arasında ise pozitif yönlü anlamlı ilişkilerin olduğu saptanmıştır (Tablo 6).

TARTIŞMA

Araştırmada, katılımcıların SBTÖ, BTÖ, EYÖ puan ortalamalarının genel olarak normal sınırlarda olduğuncak bazı özelliklere göre farklılık gösterdiği saptanmıştır. KKTC'ye isteyerek gelme, evlilik süresi, KKTC'ye gelmekten memnun olma, KKTC'ye gelmesinden dolayı çalışma hayatının engellenmesi durumlarına göre SBTÖ alt ölçek puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır ($p < 0.05$). KKTC'ye isteyerek gelmenin, çalışma hayatının engellenmesinin ve evlilik süresinin stresle baş etmede fark yarattığı, KKTC'ye gelmeden önce çalışırken geldikten sonra çalışma hayatı sona eren katılımcıların, stresle başetme tarzı olarak "kendine güvenli yaklaşım"ı daha çok benimsedikleri görülmektedir. Yine, KKTC'ye isteyerek gelen ve evlilik yılı 21-30 yıl arasında olanların stresle başetme tarzı olarak daha çok "iyimser yaklaşımı" ve "kendine güvenli yaklaşımı" kullandıkları belirlenmiştir. Literatürde göç eden kadınların ruhsal ve fiziksel sağlığını etkileyen faktörler arasında çalışma koşulları olduğu belirtilmektedir. Olumsuz koşullar, göç süreci yaşayan kadınların hem ruhsal hem de fiziksel olarak tükenmelerine neden olmaktadır (Kurtuldu ve Şahin, 2018; Tuzcu ve Ilgaz, 2015). İzmir'de göç eden ve etmeyen kadınların sağlığı geliştirme davranışlarını değerlendirmek amacıyla yapılan bir çalışmada, göç eden kadınların stresle baş etme puanlarının düşük olduğu belirlenmiştir (Gümüş ve Bilgili, 2015). Araştırmamızda stresle baş etme tarzları ile sosyal ortam arasında bir fark bulunmamasına rağmen, literatürde göçmen kadınların sosyal destek ağlarının yeterli ve güçlü olmasının ve destekleyici bir çevrede bulunmalarının kültürel yönden

uyum sağlamalarını kolaylaştırdığı, karşılaştıkları streslerle daha kolay baş edebildikleri ve olumlu bir yaşam için çaba gösterdikleri belirtilmektedir (Akdeniz ve Öz, 2009; Gümüş ve Bilgili, 2015). Bu bağlamda bu sonucun, benzerlikleri olan kültürel ortamda yaşamalarından ve sosyal ilişkilerini sürdürmelerinden kaynaklandığı da düşünülmektedir. Göçün kendi istekleri dışındaki nedenlere bağlı olarak gerçekleşmesinin, göç sonrasında içinde yaşanan yeni topluma uyum güçlüğü yaşanmasında, sağlık sorunlarının ortaya çıkmasında ve stresle baş etmede zorluklar yaşatmada etkili olabileceğini düşündürmektedir.

Ülkemizde yapılan bir çalışmada, ruh sağlığının zorunlu göçten olumsuz etkilendiği ve kadın göçmenlerin erkek göçmenlere göre daha fazla duygusal zorlanma yaşadığı ifade edilmektedir (Tuzcu ve Ilgaz, 2015). Göç olgusunu yaşayan kişilerin göç sürecinden ruhsal olarak nasıl etkilendikleri araştırılarak mevcut ve olası risk faktörleri belirlenmesi ve bireysel özellikler de dikkate alınarak müdahale edilmesi koruyucu ruh sağlığı açısından oldukça önemlidir (Tonkuş ve Kalın, 2022).

KKTC' ye isteyerek gelen katılımcıların belirsizliğe tahammülsüzlüklerinin daha fazla olduğu, istemeden gelen katılımcıların isteyerek gelenlere göre belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyleri farklılaştığı, isteyerek gelenlerin belirsizliğe daha çok tahammül gösterdikleri saptanmıştır. Bu sonuç, istemeden yapılan zorunlu göçün kadınlarda yarattığı olumsuz etki ve tahammülsüzlük açısından oldukça önemlidir. Zorunlu göç sürecinde istemedikleri halde oluşan sonuçların ortaya çıkması, kadınlarda korku ve güven problemlerinin ortaya çıkmasına neden olmakta (Basmacı Kaya ve Karatay, 2022; Karakurt ve Gülerce, 2022), belirsizliğe bağlı zihinde tekrarlayan olumsuz düşünceler artmaktadır. Bu durum bireyi olumsuz duygulara yönlterek problem çözme becerilerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Sayiner, 2023). Belirsizliğe tahammülsüzlük nedeniyle oluşan sorunlar için farklı başetme stratejileri önerilmektedir. Bunlardan; bilişsel davranışçı terapi yöntemleriyle farkındalığın artırılması, tehdit olarak algılanan durumu değiştirmek, öz yeterlik kazandırmak, psikolojik sağlamlığı güçlendirmek sayılabilir. Risk altındaki bireylerin sağlıklı yaşam ve danışmanlık merkezlerine yönlendirilerek destek almaları sağlanmasının yararlı olacağı ifade edilmektedir (Sayiner, 2023).

EYÖ puan ortalamasının ilköğretim mezunu olan katılımcılarda, lise ve yüksek lisans eğitim düzeylerine göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($p < 0.05$). Eğitim seviyesi düşük olan katılımcıların evlilik doyumlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiş olup literatürde benzer sonuçlar bulunmaktadır. Eğitim seviyelerinin artmasıyla evlilik doyumları azalmaktadır (Yıldız ve Baytemir, 2016). Bir başka çalışmada ise, ilköğretim mezunlarının, lise, lisans ve lisansüstü eğitime sahip olan bireylere göre daha düşük çift uyumuna sahip olduğu ifade edilmektedir (Şendil ve Korkut, 2012). Tüm çalışmalara bakıldığında, eğitim seviyesi değiştikçe bireylerin evlilikten beklentileri farklılıklar gösterebildiği söylenebilir. Buradan yola çıkarak eğitim seviyesi arttıkça kişilerin beklentilerinin de yüksek olabileceği, kendi evlilik yaşamlarını ve beklentilerini daha çok sorgulamalarının evlilik doyumunu azaltabileceğini düşündürebilir. Bu sonuç, katılımcıların herhangi bir işte çalışmadıkları için beklentilerinin yalnızca aile ve evlilik boyutunda olduğu ile de açıklanabilir.

Katılımcıların önceki çalışma durumları ve evlilik doyumları arasında farklılık bulunmuştur. Literatürde gelir düzeyi ve evlilik doyumları arasında ilişki bulunan çalışmalar vardır. Durualp ve ark. (2017), gelir düzeyi yüksek olan çiftlerin evlilik doyumunun yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Çalışma yaşamının, kadının rollerinde değişim meydana getirmesi, ekonomik özgürlüğünü kazanmasını sağlaması, kişiler arası etkileşimini artırması, isteklerini gerçekleştirebilmesi ve kazandığı başarılarla kişisel doyuma ulaşmasını sağlaması nedeniyle evlilik doyumunun etkilenebileceği düşünülmektedir.

Araştırmamızda, evlilik doyumunun çocuk sayısı, gelir durumu ve yaşanan yerle ilgili olarak istatistiksel anlamlılıkta bir farklılık görülmemiştir ($p > 0.05$). Literatürde de evlilik doyumlarının gelir durumuna göre değişmediğini gösteren benzerlik gösteren çalışmalar bulunmaktadır (Çağ ve Yıldırım,

2013; Kubat, 2012). Bunun yanında, Batık ve Kalkan (2017) da çalışmalarında, gelir durumunun evlilik doyumu üzerinde önemli bir değişken olduğunu, gelir düzeyi yüksek olan bireylerin evlilik doyumlarının da yüksek olduğunu vurgulamışlardır. Günümüzde de sağlıklı evliliklerin oluşabilmesi için belli bir gelir durumunun olmasının önemli olduğu savunulmaktadır. Göç, nedeniyle yer değişikliği sonucunda kadınlar işlerine devam edememekte, aile ve evlilik ilişkileri bozulmaktadır. Risk grubunda yer alan kadınların belirlenmesi ve sürece uyumu artırmak amacıyla uyum çalışmalarının yapılması ve yer değişikliği yapmadan önce gidilecek yer hakkında bilgi verilmesinin olumlu sonuçlar doğuracağı düşünülmektedir. Hemşirelik uygulamalarında saha çalışmalarının planlanmasının riskli grupların belirlenmesinde etkili olabileceği düşünülmektedir. Bu gruplara verilecek sağlık hizmetlerinin planlanmasının birinci basamak sağlık hizmetlerinde çalışan hemşirelerde farkındalığı artırabileceği düşünülmektedir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu araştırmada, eşinin işi nedeniyle KKTC' de yaşayan kadınların belirsizliğe tahammülsüzlük, evlilik doyumu ve stresle başa çıkma tarzları belirlenmiştir. Stresle başa çıkmada kendine güvenli yaklaşım tarzını etkili yöntem olarak kullandıkları, İlk öğretim mezunu olanların lise ve yüksek lisans eğitim düzeyinde eğitimi olanlara göre evlilik doyumlarının daha yüksek olduğu, önceki çalışma durumlarının evlilik doyumunda fark yarattığı, KKTC' ye isteyerek gelenlerin belirsizliğe tahammülsüzlüklerinin daha fazla olduğu, KKTC' ye gelmeden önce çalışıyor olup KKTC' ye gelmesiyle çalışma hayatı bitenlerin kendine güvenli yaklaşımı daha fazla kullandıkları, 21-30 yılları arasında evli olan katılımcıların iyimser yaklaşımı ve kendine güvenli yaklaşımı daha fazla kullandıkları saptanmıştır. Evlilik doyumu yüksek olan katılımcıların belirsizliğe karşı tahammülsüzlüklerinin yüksek olduğu, daha iyimser düşündükleri, stresle baş etmede çaresiz yaklaşımı ve boyun eğici yaklaşımı daha çok kullandıkları saptanmıştır.

KKTC' ye eşi nedeniyle göç etmesi gündeme gelen kadınlara yönelik ön bilgilendirme ve başetme konusunda psikoeğitim programlarının oluşturulması ve farklı kurumları da katarak daha genellenebilir çalışmaların yapılması önerilir.

SINIRLILIKLAR

Araştırma, yalnızca eşinin tayini nedeniyle KKTC' ye gelen ve lojmanlarda yaşayıp Ulukışla Birinci Basamak Muayene Merkezine başvuran kadınlar üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle, sonuçlar yalnızca çalışmanın yapıldığı bölgede yaşayan kadınlara genellenebilmektedir.

Finansal Destek

Finansal destek yoktur.

Çıkar Çatışması

Çıkar çatışması yoktur.

Teşekkür

Çalışmamıza katılan tüm katılımcılara teşekkür ederiz

Yazarlık Katkıları

Tasarım: P.D, F.Ö, Veri toplama veya veri girişi yapma: P.D, Analiz ve yorum: P.D, F.Ö, Literatür tarama: P.D, F.Ö, Yazma: P.D, F.Ö

KAYNAKLAR

- Akdeniz, E. B., & Öz, F. (2009). Koruyucu ruh sağlığı açısından göç ve kadın. *Kriz Dergisi*, 17 (1), 27-36. https://doi.org/10.1501/Kriz_0000000290
- Akinci, B., Nergiz, A., & Gedik, E. (2015). Uyum süreci üzerine bir değerlendirme: Göç ve toplumsal kabul. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 2, 58-83. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/648019>
- Aksu, H., Yağcan, H., Özvurmaz, S., & Türe, M. (2021). Aydın iline olan iç göçün kadınların genel sağlık ve üreme sağlığı durumlarına etkisi, *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 8 (2), 213-222. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1872290>
- Arabacı, Z., Hasgül, E., & Serpen, A. S. (2016). Türkiye’de kadın göçmenlik ve göçün kadın sağlığı üzerine etkisi, *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 36, 129-144. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/spcd/issue/24711/261359>
- Aydın, A., & Özcan, E., B. (2021). Covid-19 pandemi sürecinde sağlık çalışanlarında belirsizliğe tahammülsüzlük, ruminatif düşünme biçimi ve psikolojik sağlamlık düzeyleri. *Cukurova Medical Journal*, 46 (3), 1191-1200. <https://doi.org/10.17826/cumj.925771>
- Aydın, D., Şahin, N., ve Akay, B. (2017). Göç olayının çocuk sağlığı üzerine etkileri. *İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hast. Dergisi*, 7(1), 8-14. <https://doi.org/10.5222/buchd.2017.008>
- Basmacı Kaya, A. ve Karatay, A. (2022). Türkiye’deki mülteci ve sığınmacıların göç deneyimleri, beklentileri ve gelecek planlarının incelenmesi. *Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Çalışmaları Dergisi*, 3 (1), 23-39. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2280887>
- Batık, V. M., ve Kalkan, M. (2017). Evlilikte algılanan sorun çözme becerileri ve evlilik doymu. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(5), 2630-2646. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/376192>
- Buhr, K., ve Dugas, M. (2002). The intolerance of uncertainty scale: Psychometric properties of the English version. *Behaviour Research and Therapy*, 40(8), 931-945. [https://doi.org/10.1016/S0005-7967\(01\)00092-4](https://doi.org/10.1016/S0005-7967(01)00092-4)
- Bükecik, E., Şahin, S., Abay, H., Kaplan, S., ve Arıöz D., A. (2019). Mülteci kadınlar ve üreme sağlığı: sağlık hizmetlerine etkileyen faktörler, engeller ve çözüm öneriler. *SdÜ Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(4), 460-464. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/882715>
- Çağ, P., ve Yıldırım, İ. (2013). Evlilik doymunu yordayan ilişkisel ve kişisel değişkenler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4 (39), 13-23. <https://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423931694.pdf>
- Çelebi, E. (2015). Farklı kültürel ortamlara göçte yaşanan kaygı ve belirsizlik sorunu ve bu sorunların çözümü için halkla ilişkiler çalışmalarına odaklanma. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 15 (34), 27-39. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/198275>
- Çilingir, A. (2022). Gurbet kuşları film afişinin göç olgusu bağlamında gösterge bilimsel çözümlemesi. *Erciyes Akademi*, 36 (4), 1926-1939. <https://doi.org/10.48070/erciyesakademi.1169193>
- Demir, G., ve Arıöz, A. (2014). Göç eden kadınların sağlıklı yaşam biçimi davranışları ve etkileyen faktörler. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 1-8. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/56569>
- Durualp, E., Kaytez, N., Girgin, B. (2017). Evlilik doymu ve maternal bağlanma arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 18 (2), 129-138. <https://www.alpha-psychiatry.com/Content/files/sayilar/90/129-138.pdf>
- Erol, M., ve Ersever, O. (2014). Göç krizi ve göç krizine müdahale. *Kara Harp Okulu Bilim Dergisi*, 24(1), 47-68. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/khobilim/issue/34212/378196>
- Folkman, S., & Lazarus, R. S. (1980). An analysis of coping in a middle-aged community sample. *Journal of Health And Social Behavior*, 21, 219-239. <https://doi.org/10.2307/2136617>
- Gümüş, Y., Bilgili, N. (2015). Göçün S-sağlık üzerindeki etkileri. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 18(1). <https://doi.org/10.17049/ahsbd.24722>
- Güner, A., E., Hatipoğlu, M., Kocayigit, E., Şahin E., Peksu S., ve Bilal, A. (2022). İstanbul’ da göçmen sağlığı merkezlerinde sunulan sağlık hizmetlerinin değerlendirilmesi. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, 16 (2), 321-329. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2051034>
- Karakurt, Z., ve Gülerce, H. (2022). Suriyeli sığınmacı kadınların yaşadığı toplumsal cinsiyete dayalı sorunlar ve belirsizlik. *Pamukkale Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 53, 143-155. <https://doi.org/10.30794/pausbed.1058828>
- Kubat, D.E. (2012). Evli bireylerde aldatma eğilimi ve evlilik doymu ilişkisinin incelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi. <https://acikbilim.yok.gov.tr/handle/20.500.12812/90808>
- Kurtuldu, K., Şahin, E. (2018). Göçün kadın yaşamı ve sağlığı üzerine etkileri. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 1(1):37-46. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/614121>

- Öz, F. (2018). İncinebilir kadınlarda ruh sağlığı. *Türkiye Klinikleri Journal of Obstetric-Women's Health and Diseases Nursing-Special Topics*, 4 (1), 46-53. <https://www.turkiyeklinikleri.com/article/en-incinebilir-kadinlarda-ruh-sagligi-81224.html>
- Pehlivanlı, E., İkizer G. (2020). Kırsal ya da kentsel bölgelerde evlilik: evlilik doyumu ve erken dönem uyum bozucu şemalar üzerine bir inceleme. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21 (38), 361-395. <https://doi.org/10.21550/sosbilder.593401>
- Sarı, S., Dağ, İ. (2009). Belirsizliğe tahammülsüzlük ölçeği, endişe ile ilgili olumlu inançlar ölçeği ve endişenin sonuçları ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması, geçerliliği ve güvenilirliği. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 10, 261-270. http://www.ihsandag.gen.tr/index_dosyalar/SariveDag2009.pdf
- Sarıçam, H., Erguvan, F. M., Akın, A., Akça, M. Ş. (2014). Belirsizliğe tahammülsüzlük ölçeği (BTÖ-12) Türkçe formu: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Route Educational and Social Science Journal*, 1 (3), 148-157. <https://toad.halileksi.net/olcek/belirsizlige-tahammulsuzluk-olcegi-bto-12/>
- Sayiner, B. (2023). Pandemi sonrası toplumda belirsizliğe tahammülsüzlüğün psikolojik etkileri. *İnsan&İnsan*, 10, (35), 47-64. <https://doi.org/10.29224/insanveinsan.1188128>
- Solgun, C., Durat, G. (2017). Göç ve ruh sağlığı. *Journal of Human Rhythm*, 3 (3), 137-144. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/johr/issue/31267/340426>
- Şahin, N. H., Durak, A. (1995). Stresle başa çıkma tarzları ölçeği: Üniversite öğrencileri için uyarlanması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 10 (34), 56-73. <https://toad.halileksi.net/wp-content/uploads/2022/07/stresle-basacikma-tarzları-olcegi-toad.pdf>
- Şendil, G., Korkut, Y. (2012). Evli çiftlerdeki çift uyumu ve evlilik çatışmasının demografik özellikler açısından incelenmesi. *Psikoloji Çalışmaları*, 28, 15-34. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/100042>
- Tak, H., Memur, H., Baykal, B., N., Yücekaya, H., B. (2022). Erken yaşta anne olan Suriyeli kadınların annelik deneyimleri üzerine fenomenolojik bir araştırma. *Journal of Clinical Psychology Research*, 1 (1). <https://dergipark.org.tr/en/pub/klinikpsikoloji/issue/72538/1274621>
- Tezer, E. (1996). Evlilik ilişkisinden sağlanan doyum: Evlilik yaşam ölçeği. *Psikolojik Danışma ve Araştırma Dergisi*, 2 (7), 1-7. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/200062>
- Tonkuş, B., M., Kalın, Z. (2022). Göç ruh sağlığını nasıl etkilemektedir? *Hakkari Review*, 6(1), 1-13. <https://doi.org/10.31457/hr.1073528>
- Tuzcu, A., Bademli, K. (2014). Göçün psikososyal boyutu/psychosocial aspects of migration. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 6 (1), 56. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/115028>
- Tuzcu, A., Ilgaz, A. (2015). Göçün kadın ruh sağlığı üzerine etkileri. *Current Approaches in Psychiatry/Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 7 (1), 56-67. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/pgy/issue/11143/133479>
- Yalçın, H. (2014). Evlilik uyumu ile sosyodemografik özellikler arasındaki ilişki. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3 (1). <http://jret.org/FileUpload/ks281142/File/24.yalcin.pdf>
- Yeşil, İ., Karakaş, M. (2023). Sosyal ilişkilerin taraflarından biri: Kırsaldaki yaşlı dul kadın. *İstanbul University Press*, 1 (1), 19-50. <https://doi.org/10.26650/senectus.2023.1.1.0001>
- Yıldız, M. A. ve Baytemir, K. (2016). Evli bireylerde evlilik doyumu ile yaşam doyumu arasındaki ilişkide benlik saygısının aracılığı. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (1), 67-80. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/inuefd/issue/26707/280931>

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: Among the definitions of migration in the literature are related migration; It is defined as the migration of women following the male members of the family who migrated due to employment or job assignment. Migration, which also means the change of the individual's environment, affects the life of the individual in every aspect and can cause the individual to be affected economically, politically, culturally and socially. All the problems experienced negatively affect the psychological health, and the inadequacy of coping mechanisms complicates this situation. Migration carries the risk of being a frustrating experience for everyone (children, youth, women, men, adults) who go through this process; All individuals are affected by this process at different levels and in different dimensions. For this reason, it is important to deal with these problems, which are experienced or have the potential to be experienced in combating the consequences of migration on human health, in order to prevent them. In this direction, nurses have an important role in protecting the health of immigrants. Evaluation of individuals who experience the migration process as a priority group within the framework of preventive mental health principles; It is thought to be important in terms of raising awareness about protecting health and increasing the quality of life.

Method: The research is of descriptive type. The sampling consists of 108 married women living in the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC) between the end of April 2018 and the end of April 2019 due to their employment in Ulukışla Primary Care Examination Center and because of their spouse's job. "Personal Information Form", "Styles of Coping with Stress Scale (SCSS)", "Intolerance to Uncertainty Scale (IUS)" and "Marriage Life Scale (MLS)" were used to collect data. Statistical package program named IBM SPSS was used statistically. The independent sample test was used to analyze the measurement values that met the parametric test assumptions, and the ANOVA test was used to compare three or more independent groups.

Results: 48.1% of the participants were between the ages of 31-40, 72.2% came to the TRNC willingly, and 62% of them came to the TRNC to prevent their working life. The mean scores of the participants' SCSS, IUS, and MLS were 72.80 ± 8.97 , 74.5 ± 19.47 , 39.6 ± 6.73 , respectively. It was determined that the MLS score average was higher in the participants who graduated from primary school, compared to their high school and graduate education levels ($p < 0.05$). A statistically significant difference was found between the mean scores of the SCSS subscales according to the participants' willingness to come to the TRNC, duration of marriage, being satisfied with coming to the TRNC, and being prevented from working life due to coming to the TRNC ($p < 0.05$). A statistically significant difference was found between the state of being prevented from working life due to coming to the TRNC and the self-confident approach subscale of SCSS ($p < 0.05$).

Discussion: The level of intolerance of uncertainty differs from the participants who came to the TRNC unintentionally, and those who came willingly showed more tolerance for uncertainty. This result is very important in terms of the negative impact and intolerance caused by unintentional forced migration on women. The perception that uncertainty is a stressful and distressing situation, the perception that it makes the individual feel inadequate in creating a coping method, the perception that uncertain events are negative and should be avoided, the thought that uncertainty is unjust can be evaluated as negative cognitive and emotional thoughts experienced by women who experience migration. Although there was no statistically significant difference between the styles of coping with stress and the social environment in our study, in the literature, when the social support networks of immigrant women are sufficient and strong, when they are in a supportive environment, they facilitate their cultural adaptation, they can cope with the stresses they encounter more easily and they have a more positive life. It is stated that they make an effort (Akdeniz ve Öz, 2009; Gümüş ve Bilgili, 2015). It can be said that this finding stems from living in the same cultural environment and maintaining their social relations. As a result of this research, it was determined that there was a statistically significant difference between marital satisfaction and educational status, and those with low education levels had higher marital satisfaction, and there are studies with similar results in the literature. A difference was found between the previous employment status of the participants and their marital satisfaction. In our research, there is no statistically significant difference between the number of children, income status and the marital satisfaction of the place of residence, but there are also

studies in the literature showing that marital satisfaction does not change according to income status, which is similar to this study (Çağ & Yıldırım, 2011; Kubat, 2012).

Conclusions and Suggestions: It was determined that the participants who came to the TRNC voluntarily had more intolerance to uncertainty, and those who graduated from primary education had higher marital satisfaction compared to their high school and graduate education levels.

Migration affects the daily life and health of women who come to TRNC because of their spouses, positively or negatively. As a result of the change of location, women cannot continue their work, and family and marital relations deteriorate. It is thought that carrying out adaptation studies in order to determine the women in the risk group and increase the adaptation to the process, and informing them about the destination before making a change of place will have positive results. It is thought that planning field studies in nursing practices may be effective in determining risky groups. It is considered that the planning of health services to be given to these groups can increase awareness by nurses working in primary health care services.

It is recommended that nurses create training programs related to health promotion for women who experience the migration process, and that studies should be carried out between women who have migrated and those who have not migrated.